

Jordens Vänners verksamhetsplan 2026 med strategisk inriktning för 2023-2026

Inledning

Jordens Vänner har en unik plats i den svenska miljörörelsen. Vi sticker ut genom att våga vara radikalt systemkritiska och strävar efter ett helhetstänkande där lösningarna ligger i ett ekologiskt hållbart samhälle kombinerat med en rättvis fördelning av jordens resurser.

Vi tror inte på idén att utveckling och välstånd måste grundas på ständig ekonomisk tillväxt. Därför står vi upp emot de som vill göra naturen och välfärden till handelsvaror och agerar – lokalt, nationellt och internationellt. Vi tror inte heller att det går att uppnå de förändringar som är nödvändiga enbart genom att lasta över ansvaret på konsumenterna.

Jordens Vänner värnar om demokrati, folkrörelsesamarbete, jämlikhet mellan könen, mänskliga rättigheter och kulturell mångfald. Som ideell förening är vi partipolitiskt och religiöst obundna och den svenska delen av världens största demokratiska miljöorganisation och federation, Friends of the Earth International, med över 2 miljoner medlemmar.

Vi anser att miljö och solidaritet hänger ihop. Dagens samhällssystem har skapat globala orättvisor, som drabbar enskilda länder, men också lokalbefolkningar som småbrukare och ursprungsbefolkningar inom länder. Vi tror att vi genom att verka för en rättvis omställning och klimaträttvisa kan motverka dessa system och samhällsstrukturer samtidigt som vi lyfter fram lokala hållbara lösningar, och det är utifrån denna systemkritiska men positiva syn som Jordens Vänner under de kommande åren kommer att fortsätta driva sitt arbete.

Vi lägger tyngd bakom det vi kämpar för genom att genomföra aktioner, projekt, samarbeten, folkbildning och opinionsbildning både lokalt, nationellt och internationellt samt genom kunskapsspridning om föreningens verksamhet. Genom att protestera, synliggöra alternativ, mobilisera motstånd, sätta press på och påverka beslutsfattare kan vi ge hopp och tillsammans med andra förändra samhället för global och lokal rättvisa och minimal miljöpåverkan.

För att stärka arbetet för vår vision, påverka samhällsstrukturerna och nå ut med våra perspektiv på olika sakfrågor såväl nationellt som internationellt ingår Jordens Vänner i en rad samarbeten. I Sverige samarbetar Jordens Vänner med flera enskilda organisationer och nätverk på lokal eller nationell nivå i frågor gällande klimat, mänskliga rättigheter, matsäkerhet, jordbruk, konsumtion, trafik med mera. Vi är huvudmän i organisationerna MKG, ChemSec, AirClim och Färnebo Folkhögskola.

Genom att betona vikten av folkrörelsesamarbete där vi kopplar samman miljö och klimat med andra samhällsfrågor från det lokala till det globala kan vi bidra till en mer sammanhängande och långsiktig politik kring vår tids största globala hot.

Internationellt är vi aktiva i nätverken Friends of the Earth Europe och Friends of the Earth International, där vi tillsammans driver kampanjer och kan stötta olika miljö- och solidaritetskamper runt om i världen. I vårt internationella arbete samarbetar vi också med Altropico i Ecuador och Colombia, Kanindé i Brasilien, Ceiba i Guatemala ~~och Justicia Ambiental (JA!)?~~ i Mocambique, för att stärka marginaliserade gruppers organisering så att de förbättrar sina möjligheter att stå upp för sina rättigheter och skydda sin närmiljö.
Vår verksamhet drivs både genom ideellt arbete och genom projekt- och verksamhetsstöd från bland annat ~~Forum Civ?,~~ Naturvårdsverket, Allmänna Arvsfonden, ~~Konsumentverket?~~ och MUCF. Ansökningar om projektmedel görs i samverkan mellan styrelse, kansli och aktiva utskott och medlemmar.

Prioriteringar för verksamhetsåret 2026

Mot bakgrund av erfarenheterna från 2025, ett förändrat politiskt landskap och minskade resurser inom civilsamhället verkar Jordens Vänner i ett läge där behovet av systemförändring ökar samtidigt som det demokratiska utrymmet i flera avseenden krymper. Erfarenheterna från det gångna året understryker vikten av att kombinera tydlig systemkritik med strategisk mobilisering, brett alliansbyggande och riktad politisk påverkan. Verksamhetsåret 2026 utgör det avslutande året i Jordens Vänners strategiska inriktning för 2023 - 2026 och bygger vidare på de lärdomar och erfarenheter som utvecklats under tidigare år.

Mot denna bakgrund kommer Jordens Vänner under 2026 att särskilt prioritera följande:

- **Fördjupat rörelsebyggande och allianser**
  Jordens Vänner ska stärka samarbetet mellan miljö-, klimat-, freds-, fackliga och rättviserörelser, med målet att bygga breda och långsiktiga mobiliseringar för klimaträttvisa och systemförändring.

- **Strategisk politisk påverkan**
  Föreningen ska prioritera riktade påverkansinsatser gentemot beslutsfattare, myndigheter och finansiella institutioner, med fokus på klimatpolitik, företagsansvar, handel och investeringar.

- **Mobilisering och offentliga kampanjer**
  Jordens Vänner ska fortsätta utveckla sin kapacitet att mobilisera genom kampanjer, demonstrationer och folkbildning, med särskilt fokus på att koppla samman lokala och globala perspektiv.

- **Intern organisering och medlemsengagemang**
  Föreningen ska stärka medlemsbasen genom att sänka trösklar för engagemang, utveckla digitala verktyg för organisering och skapa fler fysiska mötesplatser.

- **Ekonomisk resiliens och oberoende**
  Mot bakgrund av minskade offentliga bidrag ska Jordens Vänner intensifiera arbetet med insamling, medlemsfinansiering och alternativa finansieringsmodeller.

Fokusområden 2023 - 2026

För att stärka föreningens arbete under 2023 - 2026 har fyra fokusområden identifierats:

1. Ett fossilfritt och klimaträttvist samhälle
2. Jämlikt inflytande över det demokratiska och ekonomiska systemet
3. En rättvis omställning för ökad makt över mat, jord- och skogsbruk
4. En hållbar trafik på rätt spår

De konkreta mål som sätts för varje fokusområde uppdateras varje år och utgör grunden för föreningens verksamhetsplan under det aktuella året.

Parallellt med dessa fokusområden sker också ett arbete för att utveckla föreningens organisationsformer, kommunikation och arbetssätt, i syfte att attrahera fler människor att

engagera sig i miljöfrågor, öka medlemsantalet samt stärka föreningens påverkansmöjligheter i samhället.

1. Ett fossilfritt och klimaträttvist samhälle

Vi står inför en planetarisk nödsituation. Klimatförändringarnas inverkan är redan påtaglig. Vi i Sverige måste göra vår del av arbetet för att hålla den globala uppvärmningen under 1,5 grader. Jordens Vänner fortsätter arbeta för klimaträttvisa, vilket innebär att synliggöra hur rådande orättvisor slår framförallt mot människor i det globala syd som historiskt sett i mycket låg grad bidragit till utsläppen av växthusgaser, men som ofta är de som redan idag drabbas hårdast av klimatförändringarna. I det arbetet är det viktigt att också uppmärksamma bakomliggande maktförhållanden och strukturer. Det kan handla om frågor kring storföretags och kapitalfonders inflytande över den politik som förs, men också i vilken mån olika samhällsgrupper utestängs exempelvis nyanlända, kvinnor, arbetslösa, unga och HBTQI personer.

Vi vill:

- Att Sverige som land ska agera för att temperaturökningen stannar inom 1,5 grader och att rika länder som Sverige ska gå först i arbetet med att ställa om för minskade utsläpp. Vi är positiva till att Sverige stöttar andra länder i deras omställning och driver på för globala åtgärder, men det får inte vara en ursäkt för att inte skyndsamt agera på hemmaplan. *Vi ser dock inte att enbart tekniska lösningar räcker för att få tillstånd en utsläppsminskning.*

- Att Sverige genomför en rättvis och skyndsam övergång till ett fossilfritt energisystem senast 2030 och att alla subventioner av fossil energianvändning omedelbart upphör.

- Att övergången till ett hållbart energisystem baseras på sparsam och effektiv resursanvändning samt förnybara energikällor. Vi tror inte att kärnkraft är en del av lösningen.

- Att Sverige verkar för ett omedelbart stopp för investeringar i fossil energi. Det omfattar bland annat ett förbud för svenska pensionsfonder att investera i fossilbolag.

- Att Sverige upphör att ge exportkrediter eller annat finansiellt stöd till svenska företag som bidrar till avskogning, känslig gruvdrift eller annan verksamhet som hotar klimat, miljö och lokalbefolkning.

- Att Sverige verkar för ett globalt högt pris på utsläpp av fossilbaserade växthusgaser. Det omfattar avgifter eller tullar för produkter som produceras i länder som inte står bakom eller följer sina åtaganden från Parisöverenskommelsen.

Under 2026 kommer Jordens Vänner, med utgångspunkt i erfarenheterna från 2025, att:

- Bedriva och medverka i kampanjer som rör investeringar i fossil energi, gruvverksamhet, avskogning och annan verksamhet som hotar klimat, miljö och lokalbefolkning, med särskilt fokus på att koppla samman nationella beslut med globala konsekvenser.

- Intensifiera arbetet med att synliggöra sambanden mellan klimatkrisen och frågor om rasism, ojämlikhet och makt, samt tydligt ta ställning mot ekofascism och andra exkluderande ideologier.
- Stärka föreningens roll i den offentliga debatten genom riktade påverkansinsatser, deltagande i politiska processer, dialog med beslutsfattare samt utveckling av policyunderlag och remissvar.
- Vidareutveckla former för medlemsengagemang, inklusive digital organisering och stöd till lokala initiativ och möjligheter till självorganisering.
- Fördjupa samarbetet med internationella partners inom Friends of the Earth för att stärka globala samt europeiska aktioner och kampanjer för klimaträttvisa.

2. Jämlikt inflytande över det demokratiska och ekonomiska systemet

Idag spelar stora företag, kapitalförvaltare och riskbolag en allt större roll i de beslut som fattas med bäring på klimat, miljö och mänskliga rättigheter.
Vi anser att dessa aktörers inflytande över det demokratiska och ekonomiska systemet behöver minska. Vinstintressen och kapitaltillväxt kan inte längre ses som viktigare än omsorg om natur och miljö eller människors sociala och demokratiska rättigheter. Vi behöver därför arbeta för en rättvis omställning och ett stärkande av det demokratiska utrymmet bland annat genom att uppmärksamma problemen med vårt nuvarande ekonomiska system och stora multinationella företags väldiga inflytande.
Den ökande företagsmakten avspeglas också i de handelsavtal som förhandlas och sluts mellan EU och andra delar av världen, som CETA och TTIP. En central mekanism i dessa handelsavtal är den så kallade ISDS, Investor-State Dispute Settlement. Denna klausul ger företag rätten att stämma stater om ny lagstiftning riskerar påverka deras vinst. Det kan exempelvis innebära att skärpta miljölagar tvingar regeringar att betala skadestånd till utländska företag som är verksamma i landet. Genom denna utveckling ser vi en minskning av det demokratiska utrymmet samtidigt som företag får ett allt större politiskt inflytande.
Det svenska stödet för handelsavtal innehållande ISDS, såsom under pågående förhandlingar av handelsavtalet EU-Mercosur som inkluderar Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay, är särskilt bekymmersamt då avtalet riskerar öka kränkningarna av mänskliga rättigheter och skövlingen av Amazonas.
Tillsammans med Friends of the Earth Europe och våra internationella systerorganisationer lyfter vi konkreta exempel på företags överträdelser av mänskliga rättigheter och miljö.
De flesta pengar i samhället skapas ur tomma intet av privata banker, när de beviljar lån. Väldigt ofta går pengarna direkt eller indirekt till fossilindustri och andra miljöförstörande projekt eller till spekulation, det vill säga att driva upp priser inte minst på fastigheter betydligt mer än vad löner och priser på varor stiger. Detta har bidragit till att de ekonomiska klyftorna i samhället ökat mer i Sverige än i de flesta andra länder, från att Sverige omkring år 1980 var ett av de mest jämlika länderna i världen.

Globaliseringen har lett till en tävlan mot botten, där länder tävlar om att erbjuda usla arbetsvillkor och låga eller inga miljökrav för att få företag att lägga sina fabriker dit.

Arbetslivet i Sverige blir också allt råare, med osäkra anställningsförhållanden, orimliga arbetstider och ökad psykisk press.

Att det blivit sämre när post, tele, apotek, järnväg, skolor och vårdinrättningar sålts ut till vinstdrivande företag är väl rätt uppenbart. Det står inte att all verksamhet ska drivas offentligt, utan sådan verksamhet, som är viktig för samhället och som har privatiserats, sålts ut.

Att alla ska kunna ha meningsfulla arbeten, slippa arbeta med miljöförstörande eller annan skadlig verksamhet, ha god arbetsmiljö borde vara självklart för den miljörörelse, som alltid haft miljö och solidaritet som ledord. Att ha kortare arbetstid, så människor orkar engagera sig i samhällsfrågor, får mer tid med barn och annat som är viktigt, borde också vara självklart för oss som talar om miljö och solidaritet.

Att ha ständig ekonomisk tillväxt är helt ohållbart på en begränsad planet. Däremot behövs mer kollektivtrafik, fler energisnåla apparater, betydligt mer personal i skola, vård, omsorg och liknande. Om kraftiga sådana satsningar görs, så bidrar det till ökning av BNP och därmed till ekonomisk tillväxt. Men har vi hållbara produkter utan inbyggt slitage, kan vi minska produktionen, det vill säga minska BNP och därmed negativ ekonomisk tillväxt, samtidigt som vi får det bättre. Trafikolyckor ökar BNP. Att ha tillväxt som mål är meningslöst. BNP och därmed tillväxten, positiv eller negativ, stor eller liten, blir vad det blir beroende på vilka åtgärder som vidtas.

Vi vill:

- Att företagsinflytandet över de demokratiska processerna och det politiska arbetet begränsas. Vi vill se en stärkt nationell lagstiftning som gör att svenska företag tvingas ta ansvar för brott mot mänskliga rättigheter och miljöbrott i andra länder och att Sverige driver på för ett bindande FN-fördrag kring företags ansvar vid brott mot mänskliga rättigheter och miljöförstörande verksamhet.

- Att samtliga befintliga handelsavtal omförhandlas för att ta bort ISDS-klausuler eller om nödvändigt att de ensidigt sägs upp. Varuproduktion som inte är förenlig med åtaganden i Parisöverenskommelsen måste förbjudas. Import av varor, som tillverkats med sådana metoder (till exempel sådan giftanvändning) som är förbjuden i det egna landet, ska inte tillåtas.

- Riksbanken ska ta kontroll över stora kapitalöverföringar över gränser, såväl i Sverige, för att stoppa incitament som hindrar en rättvis klimatomställning. Istället verka för satsningar som leder till rättvis omställning.

- Produktion och konsumtion måste bestämmas efter människors behov och naturens begränsningar istället för efter vinstintressen och lönsamhetskrav.

- Sveriges självförsörjningsgrad av mat och andra nödvändiga varor behöver öka mycket kraftigt på nationell och lokal nivå. Vi motsätter oss dagens frihandel, som bara gynnar storföretag och deras vinstintressen. Det ska ersättas med solidarisk handel, som är till fördel för och kontrolleras av befolkningen i alla länder på jämlika villkor.

- Arbeta ytterligare med ekonomisk systemkritik gällande tillväxtmål. Ständig ekonomisk tillväxt kan omöjligt vara ett rimligt mål för samhället. Det hindrar inte att kraftfulla satsningar på en rättvis klimatomställning (till exempel satsning på ett ekologiskt hållbart jordbruk, förbättrad kollektivtrafik, energisnåla apparater och ökad personaltäthet i skola, vård och omsorg) tillfälligt skulle kunna innebära en ökad ekonomisk tillväxt.
- Verksamhet, som är viktig för samhället och som har privatiserats, bör återföras i offentlig regi.
- Alla ska kunna ha meningsfullt arbete, med god arbetsmiljö, arbetstider, så man kan planera sin fritid, och fast anställning. Sänkt arbetstid med bibehållen lön för alla med låga eller medelhöga inkomster.

För att öka det ekonomiska och demokratiska inflytandet kommer Jordens Vänner 2026 att:

- Driva ett aktivt opinions- och påverkansarbete för att synliggöra behovet av en genomgripande förändring av det ekonomiska systemet, samt kopplingen mellan ekonomiska strukturer, klimatkrisen och sociala orättvisor.
- Stärka det politiska påverkansarbetet genom deltagande i dialoger med beslutsfattare, myndigheter och politiska institutioner, samt genom remissvar, debattartiklar och policyutveckling i frågor som rör handel, investeringar och företagsansvar.
- Fördjupa samarbetet med globala och europeiska samarbetspartners inom Friends of the Earth för att belysa och synliggöra sambanden mellan företags kränkningar av mänskliga rättigheter, miljöförstöring och internationella investeringsflöden.
- På EU-nivå och i samarbete med Friends of the Earth Europe bidra till arbete som förebygger och motverkar företags miljöförstöring och kränkningar av mänskliga rättigheter.
- Delta i och bidra till internationella och europeiska kampanjer mot ISDS och handelsavtal såsom EU–Mercosur, samt verka för ett bindande FN-fördrag om företags ansvar för mänskliga rättigheter och miljö.
- Synliggöra kopplingarna mellan ekonomiska intressen, resursutvinning, militarisering och våldsamma konflikter, samt verka för att dessa perspektiv inkluderas i klimat- och handelspolitik.
- Fortsätta arbetet med att stärka miljö- och människorättsperspektiven i finansiella investeringar, samt synliggöra hur offentliga och privata investeringar kan bidra till eller motverka en rättvis klimatomställning.
- Driva opinion för förändrad bolagsstyrning och lagstiftning, där företag hålls ansvariga för sin påverkan på klimat, miljö och arbetsvillkor.
- Dela ut Svenska Greenwashpriset i syfte att synliggöra och skapa opinion kring företags kränkningar av människor och miljö.

- Synliggöra och motverka kopplingarna mellan militarisering, resursutvinning, miljöförstöring och klimatkrisen, samt stärka samarbetet med fredsrörelsen och andra aktörer för att främja en rättvis, demokratisk och hållbar fred.

- Uppmuntra och möjliggöra för lokalföreningar och medlemmar att arbeta med fokusområdet utifrån lokala perspektiv, samt stärka engagemang och deltagande i föreningens arbete.

3. En rättvis omställning för ökad makt över mat, jord- och skogsbruk

Jordbrukssektorn blir allt mer storskalig. Vi ser en utveckling där monokultursjordbruk förespråkas istället för mindre, småskaliga och diversifierade jordbruksmodeller. Denna jordbrukspolitik leder till biologisk utarmning, till att småskaliga bönder runt om i världen konkurreras ut, och hotar dessutom vår livsmedelssäkerhet. Vi ser samtidigt en fortsatt industriell hantering av köttdjur som både är grym och bidrar till ökade utsläpp av växthusgaser.

Jordens Vänners samarbeten med organisationer som verkar i Amazonas och andra känsliga ekosystem vittnar om hur starka ekonomiska intressen driver på för ökad kött- och foderproduktion genom olaglig avskogning och hot och våld riktad mot ursprungsbefolkning. I Sverige ser vi hur privata och statliga skogsbolag i ökad utsträckning motverkar biologisk mångfald, skogens roll som kolsänka och respekten för lokalsamhällen och människors behov av naturupplevelser genom ett allt mer intensifierat skogsbruk.

Och även i Sverige har vi länge sett en utveckling där det är mycket svårt för småskaliga bönder att klara sig ekonomiskt. Det innebär försvagade lokalsamhällen och främjande av ett storskaligt tänkande kring matproduktionen som bidrar till ökad sårbarhet. Vi har låg grad av självförsörjning, vilket innebär att mer mat behöver importeras. Vi ser också återkommande rapporter om livsmedel som transporteras långa sträckor för att förpackas eller förädlas innan de når butikerna, med stora utsläpp av växthusgaser som följd. En omställning till ett hållbart jord- och naturbruk skulle gynna miljön, människor och klimatet. Jordens Vänner har goda förutsättningar att stärka vårt arbete med matsuveränitet och naturbruksfrågor genom att synliggöra kampen för de som dagligen arbetar i jordbruk och skogsbruk, för biologiska mångfalden och matsuveränitet.

Vi vill:

- Att Sverige politiskt och genom ekonomiska påtryckningsmedel ska ta tydlig ställning mot den ökande avskogning och övergreppen som sker i Amazonas och andra viktiga områden för miljön och ursprungsbefolkningar.

- Att Sverige driver en politik som tydligt gynnar småjordbrukare, ökar den nationella självförsörjningsgraden och motverkar långa transporter av livsmedel.

- Att statliga Sveaskog får tydliga direktiv om att avsätta betydligt mer skog för att stärka den biologiska mångfalden och att den svenska skogens potential som naturlig kolsänka tydligt vägs in och får ett tungt ekonomiskt värde i beslut om uttag av skog.

- Att kraven även skärps på den privata skogsnäringen om att ställa om nuvarande dominerande skogsbruk med kalhuggning, markberedning och plantering av monokulturer av gran eller tall till ett naturnära skogsbruk som främjar biologisk mångfald.

För att stärka vårt arbete för en rättvis omställning och ökad makt över jord- och skogsbruk kommer Jordens Vänner 2026 att:

- Vidareutveckla och fördjupa samarbetet med internationella partnerorganisationer för att stötta marginaliserade grupper i deras arbete för att försvara sina rättigheter i relation till skogsbruk, jordbruk, gruvverksamhet och annan exploatering, inom ramen för föreningens internationella program.
- Fortsätta arbeta aktivt med Matsuveränitet samt stärka samarbetet mellan småbrukarrörelsen, miljörörelsen, fred- och solidaritetsrörelsen i Sverige.
- Bedriva opinionsbildning och påverkansarbete för att stärka matsuveränitet, småskaligt jordbruk och ett hållbart naturbruk, samt synliggöra kopplingarna mellan livsmedelssystem, klimat och global rättvisa.
- Fortsätta lyfta naturbruksfrågorna och landsbygdens roll i klimatomställningen, med fokus på social rättvisa och kollektiva lösningar snarare än individuella och tekniska angreppssätt.
- Stärka möjligheterna för lokalföreningar och medlemmar att arbeta med fokusområdet utifrån lokala förutsättningar, samt utveckla former för engagemang och deltagande.

4. Hållbar trafik på rätt spår

Transporterna är en av de största källorna till utsläpp av växthusgaser, och orsakar även stora utsläpp av hälso- och miljöskadliga ämnen. Samtidigt som det finns en bred politisk överenskommelse om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045 och att trafikens utsläpp ska ha minskat med 70 procent till 2030 identifierar Naturvårdsverket att utsläppsminskningen inte sker i den takt som skulle behövas. Enligt Naturvårdsverket krävs en minskningstakt om i genomsnitt fem till åtta procent per år. Med den målsättningen klarar inte Sverige 1,5-gradersmålet. Utsläppen av växthusgaser från trafiken måste nå nollutsläpp senast 2030.

Vi förordar satsningar på järnväg, cykel, kollektivtrafik och bildelning, och vill se en radikal minskning av flygtransporterna och omställning av städernas bilvägnät till förmån för gång, cykel och miljövänlig kollektivtrafik. Naturresurserna räcker inte till massbilism. Vi vill ha ett transportsystem som är miljömässigt hållbart och tillgängligt för alla. Vi menar också att det finns möjligheter att minska behovet av transporter och att minska miljöskadliga transporter genom bättre bebyggelse- och stadsplanering med bl.a. kortare avstånd mellan bostad, service och arbete och genom att prissätta miljöskadliga transporter betydligt högre samt främja distansarbete.

Vi vill:

- Att det sker en snabb omställning till ett hållbart trafiksystem med bland annat en kraftig minskning av bilismen. Lastbilstrafiken och flyget, en utbyggnad av järnväg, kollektivtrafiknätet, cykelvägar som inkluderar ett genusperspektiv i trafikfrågor samt problematiseringar ekonomiska och fysiska begränsningar för bilismen.

- Att miljöskadliga transporter prissätts betydligt högre. Det är inte acceptabelt att varor transporteras långa sträckor för paketering eller förädling. Närproduktion behöver prioriteras framför frihandel och stordrift. Utvecklingen av samhället får inte ske på bekostnad av samhällsservicen på landsbygd.
- Att statligt och kommunalt flygplatsstöd helt upphör. Att inget statligt stöd utgår för byggande av nya eller utbyggnader av befintliga flygplatser.

- Att inget statligt stöd utgår för insatser som syftar till att upprätthålla eller bredda svenska flygtransporter.
- Om Sverige ska fortsätta utveckla naturbruk, vidareförädling och levande landsbygd måste investeringar i infrastrukturen följa naturen.

- Vad gäller prissättning på fossila bränslen måste kraftigt höjda skatter ordnas med kompensation på något sätt för människor med låga inkomster och människor som bor långt från kollektivtrafik och saknar närservice. Man skulle också kunna tänka sig ransoneringssystem efter behov.

- Stopp för utbyggnad för bilismen, som bl.a. motorvägsbyggen, stora centrala parkeringsanläggningar och utbyggnad av externa köpcentrum.

- Järnvägsunderhåll och tågtrafik behöver återförstatligas med tillräckligt med yrkesskicklig personal.

- Vid utbyggnad av nya järnvägssträckor bör stationer byggas centralt samt med hänsyn till naturvärden, klimat och resursförbrukning. ~~och utbyggnaden ske med hänsyn till naturvärden, klimat och resursförbrukning.~~ Att det sker en snabb omställning till ett hållbart trafiksystem med bland annat en kraftig minskning av bilismen och inrikesflyget, en utbyggnad av järnväg, kollektivtrafiknätet och cykelvägar. Denna omställning behöver också inkludera ett genusperspektiv i trafikfrågor.

- Det ska finnas möjlighet att ta med barnvagnar, rullstolar, stora ryggsäckar och annat skrymmande bagage på alla tåg och på kollektivtrafik, samt cyklar på alla tåg och regionalbussar.

För att stärka vårt arbete för en transporteffektiv, rättvis och hållbar trafikpolitik kommer Jordens Vänner 2026 att:

- Bedriva och medverka i kampanjer och opinionsbildning för en snabb och rättvis omställning av transportsystemet, med fokus på minskade utsläpp, ökad tillgänglighet och social rättvisa på lokal, regional och nationell nivå.

- Motsätta oss miljöskadliga infrastrukturprojekt, såsom utbyggnad av motorvägar och flygplatser, samt synliggöra deras konsekvenser för klimat, miljö och lokalsamhällen.
- Fortsätta driva arbete för att utveckla och stärka nattågstrafiken, både nationellt och internationellt, som ett konkret alternativ till flygtransporter.
- Bedriva påverkansarbete gentemot beslutsfattare och relevanta myndigheter för att stärka investeringar i järnväg, kollektivtrafik och cykelinfrastruktur, samt för att minska beroendet av fossilbaserade transporter.
- Uppmuntra och möjliggöra för lokalföreningar och medlemmar att arbeta med trafikfrågor utifrån lokala behov och förutsättningar, samt stärka engagemang och deltagande för allmänheten inom fokusområdet.

En förening och ett medlemskap i utveckling 2023 - 2026

Nytt engagemang

Under de senaste åren har miljöfrågorna blivit allt mer konkreta. Dels för att ny forskning tydligt har kunnat visa att den livsstil och konsumtionsnivå som en stor del av västvärlden och en växande över- och medelklass i andra delar av världen upprätthåller, inte är långsiktigt hållbar, dels för att allt fler människor med egna ögon har kunnat se de förändringar i klimat, natur och hälsa som miljöförstöringen leder till.

Under de senaste åren har utmaningarna varit många och den nuvarande regeringen har minskat bidraget till civilsamhället, ökande ekofascistiska idéer och antidemokratiska röster, uppskalad skogsskövling såväl i Sverige som internationellt och en fullständig nedmontering av nationell klimat- och miljöpolitik kring verklighetens lösningar. Det är allt tydligare varför Jordens Vänner behövs i en tid av attacker mot svenska folkrörelser, civilsamhället, folkbildning och konspirationer mot klimat-, freds- och miljörörelsen i Sverige och internationellt.

Som folkrörelse är vår uppgift inte bara att hitta engagemangsformer för de människor som ”redan är frälsta”. Vi behöver också hitta sätt för att få med oss människor vars energi idag är fastlåst i rädslor och känslor av hopplöshet.

Vi ska arbeta för att fler människor engagerar sig och medvetet anstränga oss för att människor i olika åldrar, med olika kunskapsnivåer, olika sociala bakgrunder, könsidentitet och kommunikativ vana ska känna sig välkomna. Som en del i arbetet med att uppmuntra engagemang krävs att aktivt välkomna nya medlemmar. Stöd till redan aktiva är minst lika viktigt.

För att uppmuntra ett aktivt medlemskap krävs att organisationen strävar efter att skapa gemenskap i engagemanget. Våra möten ska inte enbart handla om sakfrågor, de ska också vara tillfällen för att bygga vänskaper, skapa tilltro och sammanhang. Vi vill vara ett hem för alla aktivister som tror på vår förändringsteori och vill engagera sig tillsammans. Det är också viktigt att styrelse och kansli stöttar aktivister som engagerar sig i en specifik fråga, utan att dessa behöver vara en del av lokalföreningar.

För att stärka Jordens Vänner under 2026 kommer vi att:

- Driva ett aktivt arbete för att stärka och utveckla medlemsengagemanget utifrån föreningens fokusområden, med särskilt fokus på att koppla samman lokalt engagemang med nationella och internationella processer.
- Fördjupa arbetet med att skapa inkluderande former för engagemang, genom att sänka trösklar, möjliggöra självorganisering och tillhandahålla verktyg och stöd till medlemmar och aktivister.
- Stärka samarbetet inom Friends of the Earth och aktivt delta i internationella utskott och arbetsgrupper, för att öka kunskapsutbyte och gemensam strategisk kapacitet.
- Fortsätta utveckla aktivistfonden som ett verktyg för att möjliggöra initiativ, kampanjer och organisering inom föreningen.
- Vidareutveckla strategier och metoder för medlemsvärvning och engagemang, med särskilt fokus på långsiktigt deltagande och rörelsebyggande.

Lokalföreningar, utskott, styrelse och kansli

Jordens Vänner har en ideell styrelse som ansvarar för arbetet mellan årsmötena och som konstituerar sakpolitiska utskott vars ansvar är att sätta en politisk agenda inom respektive område. Utskotten är en central del av organisationen då de bistår med sakpolitisk kunskap till såväl styrelse som lokalföreningar och aktivistgrupper samt driver ett aktivt arbete inom sitt område.
De åtta lokalföreningarna som är spridda från Umeå i norr till Malmö i söder har en viktig roll inom organisationen, och bidrar med de lokala perspektiven på de frågor vi arbetar med. Strukturen stödjs upp av ett kansli vars uppgift är att möjliggöra och underlätta medlemsengagemang samt styrelsens arbete. Det är tack vare lokalföreningarna som vi kan bedriva ett gräsrotsarbete på flera olika samhällsnivåer samtidigt och tillvarata lokala perspektiv i internationella frågor. De medlemmar som inte omfattas av någon lokalförening tillhör istället en region. Därutöver har allt fler aktivistgrupper skapats under de senaste åren som arbetar med specifika sakfrågor på olika samhällsnivåer.
Personal på kansliet bistår i arbetet genom att koordinera verksamheten och vara den stödjande funktionen vid utförandet och planeringen av aktiviteter samt ansvara för resursanskaffning och kommunikation.
För att stärka organisationen är det av stor vikt att såväl styrelse som kansli arbetar aktivt med att stötta lokalföreningar för att dessa ska ha en möjlighet att växa samt strävar efter att hitta metoder för att minska lokalföreningarnas administrativa börda. Det ska till exempel vara möjligt för lokala grupper att bedriva verksamhet utan att detta sker i klassisk föreningsform, med krav på kassör, revisor, formella medlems- och årsmöten, men att man ändå får stöd från föreningen centralt.

En växande förening

Jordens Vänner ska arbeta för att öka antalet medlemmar samt med att vara en inkluderande organisation där alla oavsett etnisk bakgrund, ekonomiska förutsättningar, funktionsvariation, könsidentitet, religion, sexuell läggning eller ålder är välkomna.
Fler medlemmar innebär ett ökat demokratiskt inflytande då Jordens Vänners idéer får mer ”tyngd” i takt med att fler väljer att bli medlemmar. Medlemskapet har också potential att vara det första steget en människa tar i att ändra sina värderingar för en hållbarare livsstil. Slutligen innebär själva processen där medlemmar rekryteras att Jordens Vänner får ett tillfälle att synas och sprida våra idéer samt att medlemmar ges möjlighet att engagera sig i organisationen.

Stärkt kommunikation

Det är viktigt att Jordens Vänner når ut till allmänhet, politiker och samarbetspartners för att kunna bidra till ett samhälle som är såväl miljömässigt som socialt hållbart. För att nå en så bred målgrupp som möjligt använder vi oss av flera olika kanaler.
Det handlar såväl som skapandet av fysiska möten och sociala plattformar, debattartiklar och medlemsvård. Styrelsen ser ett behov av att under 2026 låta hemsidan fortsatt fungera som ett nav i föreningens digitala kommunikation, värvning och insamling.

För att stärka Jordens Vänners kommunikation ytterligare under 2026 planeras att:

- Vidareutveckla hemsidan som ett strategiskt nav för kommunikation, organisering, folkbildning och insamling, inklusive utveckling av digitala forum och medlemsinteraktion.
- Fortsätta det strategiska arbetet med sociala medier för att stärka räckvidd, engagemang och mobilisering kring föreningens frågor.
- Arbeta utåtriktat med kampanjer, opinionsbildning och medieinsatser för att synliggöra Jordens Vänners perspektiv och politiska prioriteringar.
- Skapa och stödja fysiska och digitala mötesplatser för att stärka gemenskap, kunskapsutbyte och samverkan inom föreningen och med närliggande nätverk både nationellt och globalt.
- Stärka stödet till utskott, lokalföreningar och aktivistgrupper i deras kommunikations- och mobiliseringsarbete.

Ekonomisk stabilitet

Jordens Vänner är en organisation i utveckling. Med det rådande politiska läget i Sverige, far folkrörelser och organisationer i civilsamhället illa. Nedskärningar av bistånd och statsbidrag till Jordens Vänner, och dess närliggande samarbetspartners gör att förutsättningarna blir tuffare. Samtidigt som vi på ett långsiktigt hållbart sätt verkar för att bibehålla vår folkrörelseroll och möter upp de mål som vi satt upp för vårt arbete krävs en ekonomisk stabilitet.

För att ytterligare stärka Jordens Vänners ekonomi under 2026 planeras att:

- Vidareutveckla och implementera föreningens insamlingsstrategi för att stärka den ekonomiska stabiliteten och minska beroendet av externa bidrag.
- Genomföra riktade satsningar på digitala verktyg och plattformar för att förbättra förutsättningarna för medlemsfinansiering, insamling och långsiktig resursmobilisering.
- Utveckla kampanjer och opinionsbildning kopplade till resursanskaffning, med syfte att stärka kopplingen mellan politiskt engagemang och ekonomiskt stöd.

Avslutande reflektion

Verksamhetsåret 2026 markerar det avslutande året i Jordens Vänners strategiska inriktning för perioden 2023 - 2026. Under dessa år har föreningen fortsatt att utveckla sitt arbete i en tid präglad av ökande klimatkris, fördjupade globala orättvisor och ett krympande demokratiskt utrymme för civilsamhället.

De utmaningar som präglar vår tid understryker behovet av en rörelse som både vågar vara systemkritisk och samtidigt förmår mobilisera brett, bygga allianser och formulera konkreta alternativ. Jordens Vänner har under denna period stärkt sin roll som en del av en sådan rörelse - lokalt, nationellt och internationellt.

Inför 2026 står det tydligt att de förändringar som krävs inte kan uppnås genom enskilda åtgärder eller isolerade lösningar. De kräver en sammanhängande omställning av våra ekonomiska, politiska och sociala system, samt en omställning bort från militarisering och ohållbar resursutvinning, där miljömässig hållbarhet och global rättvisa utgör grundläggande principer.

Jordens Vänner kommer därför att fortsätta verka som en drivande kraft för miljö- och klimaträttvisa, demokrati, fredliga och hållbara samhällen samt systemförändring, genom att kombinera opinionsbildning, politisk påverkan, folkbildning och organisering.

Detta arbete bygger ytterst på människors engagemang, och på de medlemmar och aktivister som tillsammans bär och utvecklar Jordens Vänner som rörelse. Genom att stärka gemenskap, möjliggöra deltagande och bygga rörelse tillsammans med andra fortsätter vi att skapa förutsättningar för en hållbar och rättvis framtid.